

Beeldvorming over biologische varkenshouderij

Gangbare varkenshouders weten vaak niet zoveel van de biologische varkenshouderij. Daardoor missen ze ook de kans om van hen te leren. Onderzoek laat zien dat de kruisbestuiving over en weer groot kan zijn.

De kans is klein dat een gangbare varkenshouder, een dierenarts, voorlichter of voerleverancier een biologische varkenshouder kent. Er zijn er gewoon niet zo veel: 60 in heel Nederland, tegenover 3700 professionele gangbare varkenshouders. Die gangbare varkenshouder en zijn bezoekers weten dan ook vaak weinig over de biologische varkenshouderij. Gevolg is dat ze er meestal geen positief beeld over hebben en er niet snel van zullen leren. Gebrek aan kennis over elkaar blijkt hierin de cruciale factor. Dat komt naar voren uit onderzoek van Rosemarie Slobbe, van Wageningen UR, naar de vraag wat de gangbare varkenshouderij kan leren van de biologische.

>> Van elkaar leren

Biologische en gangbare varkenshouders kunnen veel van elkaar leren, denkt Slobbe. Ze heeft diverse experts in de sector gevraagd naar innovaties in beide varkenshouderijsectoren die over en weer

van nut kunnen zijn. Ze noemden vele voorbeelden. Bij gangbare bedrijven is er bijvoorbeeld veel aandacht voor de vermindering van fijnstof, geur en ammoniakuitstoot uit de stal. De biologische varkenshouders kunnen daar nog veel van leren. Andersom laat de biologische sector biggen, vanwege een beter dierenwelzijn, langer bij hun moeder zogen. Dat lijkt ook beter te zijn voor de darmen en daarmee ook voor de gezondheid van de big. Gewoonlijk wordt de zeug pas weer geïnsemineerd na de zoogperiode, de biologische varkenshouderij experimenteert met de inseminatie tijdens de zoogperiode. De tijd tussen twee worpen in kan dan omlaag, wat economisch voordeel oplevert. En doordat de biggen nog zogen, voelt de zeug minder stress in de periode na de inseminatie. Deze ontwikkeling is ook interessant voor de gangbare varkenshouderij, omdat die economische voordelen koppelt aan verbeteringen in dierenwelzijn en diergezondheid.

Biologisch samen met gangbaar varkensonderzoek

Er zijn vele onderzoeksprojecten waarin biologische en gangbare varkenshouders samen optrekken. De onderzoekers die hierbij betrokken zijn, trekken zowel gangbare als biologische projecten. Dit zorgt al voor de nodige uitwisseling van kennis en ervaring.

Hieronder twee projecten waarin varkenshouders en erfangers uit beide “werelden” deelnemen:

- Houden van beren. Dit is een onderdeel van het grotere (gangbare) project “Stoppen met castreren”. Ooit startten de biologische varkenshouders met verdoofd castreren. Enkele jaren later nam de gangbare sector dat over. Vervolgens werd biologisch ingehaald door gangbaar, waar al een fors aandeel ongecastreerde beren gehouden wordt. Biologisch heeft hier nog een slag te maken.
- Low Input Breeds. Hierin staat het moedergedrag centraal van biologisch en gangbaar opgefokte zeugen. De deelnemers kijken of de zeugen betere moeders zijn als ze in het biologische kraamhok met veel ruimte werpen en als ze een biologische opfok achter de rug hebben. In de toekomst kan dit ook in de gangbare sector een issue worden als er welzijnsverbeteringen in het kraamhok nodig zijn. Een rijkere opfok leidt dan mogelijk tot betere moeders met een hogere overleving van de biggen.

>> Voorlopers halen kennis

De voorlopers onder de reguliere varkenshouders pikken dit soort innovaties wél op. Zij zitten samen met biologische varkenshouders in onderzoeksprojecten (zie kader). Nieuwe ontwikkelingen bij hun biologische collega's nemen ze mee naar hun eigen bedrijf, waar ze er vaak weer een eigen draai aan geven. Een aantal jaren geleden leek het erop dat het verplicht zou worden om zeugen in stro te laten liggen. De voorlopers staken hun licht op bij de biologische sector en gingen er zelf mee experimenteren. Andere varkenshouders halen hun kennis vervolgens bij die gangbare voorlopers en realiseren zich niet dat de kennis oorspronkelijk uit de biologische hoek komt. Slobbe: 'Dat daar wellicht nog meer te halen is, daar staan ze niet bij stil.'

Het gebrek aan kennis over de biologische varkenshouderij uit zich vaak in allerlei bezwaren. Slobbe: 'Vaak zeggen ze nog wel dat biologische boeren goed bezig zijn. Bijvoorbeeld dat het dierenwelzijn vast beter is, maar ja, doordat de varkens in de wei spelen zijn er geen goede hygiënemaatregelen mogelijk.'

Ja, ze gebruiken weliswaar geen antibiotica, maar door niet te vaccineren blijven bepaalde ziekten wel bestaan in Nederland.' Het interview zelf zorgde vaak al voor een bijstelling van het beeld, merkte de onderzoekster. Aan het eind van het gesprek hadden alle geïnterviewden het gevoel dat ze misschien kunnen leren van biologische collega's. 'Ze worstelen met dezelfde vragen uit de maatschappij om diervriendelijker te produceren. Probleem is alleen dat ze zich gewoon geen tijd gunnen om rond te kijken. Ze zijn voornamelijk bezig met overleven', aldus Slobbe.

>> Contact via bedrijven

Voor degenen die de varkenshouders vakmatig bezoeken geldt een iets ander beeld. Zij hebben vaker contact met biologische varkenshouders en hebben er een positiever beeld over. Bedrijven als voerleverancier ForFarmers en slachterij Vion hebben zowel een biologische als een gangbare poot. De biologische varkenshouderij groeit, en zal naar verwachting verder toenemen, in tegenstelling tot de gangbare varkenshouderij die in aantal bedrijven alleen maar zal afnemen. Tegelijk merken de adviseurs dat hun bedrijf van biologisch kan leren. Zoals de voerleverancier. Achim Tijkorte, van ForFarmers, adviseert zowel biologische als reguliere varkenshouders en beaamt volledig dat beide van elkaar kunnen leren. Hijzelf is daarbij de verbindende factor. Als hij bij gangbare varkenshouders komt, zegt hij dat ze betere resultaten krijgen als ze meer inspelen op natuurlijk gedrag. De aanwijzingen daarvoor haalt hij uit zijn biologische klantenkring. Andersom is hij alert op ontwikkelingen in de gangbare varkenshouderij. Daar wordt geëxperimenteerd met het fermenteren van voer op het bedrijf om de vertering te verbeteren. 'Bio is te klein om zoiets zelf te ontwikkelen, maar als het onderzoek klaar is, kunnen ze dat zo oppikken.'

De biologische tak is voor ForFarmers nog te klein om Tijkorte alleen naar biologische varkenshouders te laten gaan. Maar stiekem vindt hij dat niet zo erg.

'De gangbare varkenshouders waar ik kom zijn grote, moderne bedrijven waar ik zelf ook leer. Als ik die niet meer had, zou ik veel actiever achter kennis aan moeten gaan.' (LN)